

DECIZIE

13 aprilie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței
Judecători

Tatiana Vieru
Valentina Clevadî, Galina Stratulat,
Dumitru Mardari, Iuliana Oprea

judecînd recursul declarat de Plugari Eugenia reprezentată de avocatul Dudulica Liubomir, în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată înaintată de Plugari Eugenia împotriva Oficiului Cadastral Teritorial Telenești, Primăriei comunei Mîndrești și Iuliei Spînu cu privire la anularea titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren, recunoașterea dreptului de proprietate, obligarea înregistrării dreptului de proprietate și eliberarea titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren, și cererea de chemare în judecată depusă de Spînu Iulia împotriva Eugeniei Plugari, intervenienți accesorii Stratan Olga și Gheorghîța Vasile cu privire la repunerea în termenul de prescripție, anularea certificatului de moștenitor testamentar și constatarea faptului acceptării succesiunii,

împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 22 octombrie 2015,

CONSTATĂ :

La 16 mai 2008, Plugari Eugenia a depus cerere de chemare în judecată împotriva Oficiului Cadastral Teritorial Telenești, Primăriei comunei Mîndrești și Iuliei Spînu cu privire la anularea titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren și recunoașterea dreptului de proprietate.

În motivarea acțiunii a menționat că, prin testamentul nr. 81 din 28 februarie 1995, i-a fost testată toată averea ce aparținea tatălui său Gheorghîța Ion Pavel.

Indică că, la 01 aprilie 1996, Gheorghîța Ion Pavel a decedat, iar la 16 iulie 1997 i-a fost eliberat certificat de moștenitor testamentar, conform căruia dînsa a devenit proprietara casei de locuit cu suprafața de 75,5 m² situată în satul Mîndrești, raionul Telenești, pe o suprafață de teren în mărime de 0,1437 ha, a cotei de pămînt în mărime de 0,86 ha și a cotei de pămînt în mărime de 0,06 ha.

Notează că, la 01 septembrie 1997, a înregistrat certificatul de moștenitor testamentar la Biroul de Inventariere Tehnică Orhei și tot atunci au fost întocmite și eliberate toate actele necesare pentru confirmarea dreptului de proprietate, fiindu-i eliberate titlurile de autentificare a dreptului deținătorului de teren doar pentru cotele de pămînt cu suprafața de 0,86 ha și 0,06 ha.

Afirmă că, la moment nu a verificat care este motivul neeliberării titlului de proprietate pentru terenul pe care este amplasată construcția locativă, însă ulterior a aflat că titlul a fost eliberat pe numele mamei sale - Gheorghîța Maria, care a decedat

la 18 noiembrie 2007.

Consideră că, această eroare a fost efectuată datorită faptului că, după reorganizarea Biroului de Inventariere Tehnică Orhei și crearea Oficiului Cadastral Teritorial Telenești, nu s-au păstrat actele de înregistrare din 01 septembrie 1997 a dreptului de proprietate asupra casei de locuit și a lotului de pământ cu suprafața de 0,1437 ha.

Indică că, pe parcursul anilor pe terenul alăturat casei de locuit din satul Mîndrești, raionul Telenești a construit încă un spațiu locativ cu suprafața de 44 m² și un garaj, iar după decesul tatălui a întreținut-o pe mama sa și a suportat toate cheltuielilor pentru înmormântarea părinților.

Solicită anularea titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren cu nr. cadastral 9835209054 din 27 septembrie 2003 eliberat pe numele Mariei Gheorghîța, recunoașterea dreptului de proprietate asupra lotului de pământ cu suprafață de 0,1437 ha, construcțiilor situate pe acest teren, inclusiv: a casei de locuit cu suprafață de 75,5 m² și casei de locuit cu suprafață de 44 m² cu anexele lor, obligarea Oficiului Cadastral Teritorial Telenești de a înregistra dreptul de proprietate asupra terenului cu suprafață de 0,1437 ha și a construcțiilor: casa de locuit cu suprafață de 75,5 m² și casa de locuit cu suprafață de 44 m² cu anexele din intravilanul satului Mîndrești, raionul Telenești și eliberarea titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren.

Prin hotărîrea Judecătorei Telenești din 03 iunie 2008, s-a anulat titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren cu nr. cadastral 8935209054 din 27 septembrie 2003, eliberat pe numele Mariei Gheorghîța, s-a recunoscut dreptul de proprietate a Eugeniei Plugari asupra lotului de teren cu suprafața de 0,1437 ha și a construcțiilor situate pe acesta și anume casa de locuit cu suprafață de 75,5 m² și casa de locuit cu suprafață de 44,0 m² cu anexele din intravilanul satul Mîndrești, raionul Telenești, s-a obligat Oficiului Cadastral Teritorial Telenești să înregistreze dreptul de proprietate și să elibereze titlul de proprietate Eugeniei Plugari.

Prin încheierea Judecătorei Telenești din 13 aprilie 2010, s-a respins ca inadmisibilă cererea de revizuire depusă de către Spînu Iulia.

La 26 aprilie 2011, în procedura Judecătorei Telenești s-a intentat pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Spînu Iulia împotriva Eugeniei Plugari, intervenienți accesorii Stratan Olga și Gheorghîța Vasile cu privire la repunerea în termenul de prescripție, anularea certificatului de moștenitor testamentar și constatarea faptului acceptării succesiunii.

În motivarea acțiunii a menționat că, părinții Gheorghîța Ion și Gheorghîța Maria în perioada căsătoriei în anii 1983-1984, au construit două case și anume casa de locuit cu suprafață de 75,5 m² și casa de locuit cu suprafață de 44,0 m², ambele pe terenul cu suprafața de 0,1437 ha, care au fost supuse regimului juridic de proprietate comună în devălmășie.

Notează că, la 01 aprilie 1997, tatăl său a decedat, masa succesorală rămasă după deces constituind 50% din fiecare casă de locuit, iar lotul de pământ pe care erau construite imobilele menționate nu erau proprietate comună și nu făcea parte din masa succesorală.

Menționează că, recent i-a devenit cunoscut faptul că, partea ce-i revenea din casa de locuit cu suprafață de 75,5 m² potrivit testamentului nr.81 din februarie 1995, tatăl său Gheorghîța Ion a testat-o Eugeniei Plugari, care la 16 iulie 1997 a primit certificatul de moștenitor testamentar nr.1728 pentru întreaga casă de locuit cu

suprafață de 75,5 m², deși regimului succesiunii testamentare urma să fie supusă doar partea ce-i revenea tatălui.

Afirmă că, la momentul deschiderii succesiunii, Gheorghîța Maria era pensionară și conform art. 570 din Codul civil în redacția anului 1964, avea dreptul la cotă obligatorie în mărime de 2/3 din partea ce i s-ar fi cuvenit în caz de succesiune legală, respectiv 6,66% din partea succesorală, deoarece vocația de succesori legali după decesul lui Gheorghîța Ion pe lângă soția acestuia - Gheorghîța Maria o întruneau și 4 copii - Spînu Iulia, Gheorghîța Vasile, Stratan Olga și Plugari Eugenia.

Totodată, Gheorghîța Maria pe lângă cota sa obligatorie în mărime de 6,66% a acceptat de una singură întreaga succesiune rămasă după decesul lui Gheorghîța Ion constituită din 50% din casa de locuit cu suprafață de 44 m², casă cu suprafața de 75,5 m² și o parte din bunurile din casă, deținând astfel posesia întregii averi succesoriale.

Indică că, la 14 octombrie 2003, dreptul de proprietate a Mariei Gheorghîța asupra caselor de locuit, care includea în sine și cotele succesoriale acceptate după decesul lui Gheorghîța Ion a fost inclus în Registrul Cadastral, la 27 septembrie 2003, Gheorghîța Maria a primit și titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren asupra lotului de teren cu suprafața de 0,1437 ha, pe care sunt amplasate casele de locuit, și la 14 octombrie 2003, au fost înregistrate la Cadastru, iar odată cu înregistrarea în Registrul bunurilor imobile, Gheorghîța Maria a dobândit și dreptul de proprietate asupra terenului.

Invocă Spînu Iulia că, la 18 noiembrie 2007, mama sa Gheorghîța Maria a decedat, iar masa succesorală rămasă după decesul ei a constituit 56,66 % din casa de locuit cu suprafața de 75,5 m², casa de locuit cu suprafața de 44,00 m² și anexele, terenul de pământ pentru construcții cu suprafața de 0,1437 ha; terenurile de pământ (grădini) cu suprafețele totale de 0,0562 ha, de 0,05 ha și de 0,0929 ha, precum și terenurile de pământ agricole cu suprafețele de 0,3567 ha, de 0,0862 ha de 0,4021 ha și de 0,0295 ha.

Mai menționează că, pînă la decesul mamei sale, i-a acordat întreținere, suportînd astfel cheltuielile pentru înmormîntare și ca moștenitoare legală a intrat în posesia masei succesoriale și pînă în prezent se folosește de bunurile succesoriale, cultivă terenurile, achită cheltuielile aferente imobilelor, manifestîndu-și astfel voința de acceptare a succesiunii și consideră astfel că, prin intrarea în posesie a acceptat succesiunea.

Solicită repunerea în termenul de prescripție a acțiunii înaintate, anularea parțială a certificatului de moștenitor testamentar din 16 iulie 1997, eliberat pe numele Eugeniei Plugari cu excluderea a 56,66% de proprietate din casa de locuit, constatarea faptului acceptării succesiunii, prin intrarea în posesia masei succesoriale, rămasă după decesul Mariei Gheorghîța, constituită din 56,66% din casa de locuit cu suprafața de 75,5 m², cu nr. cadastral 8935209.054.01 casa de locuit cu suprafața de 44,00 m² cu nr. cadastral 8935209.054.02 și anexele, terenul pentru construcțiile cu suprafața de 0,1437 ha cu nr. cadastral 8935209.054, terenul de pământ cu suprafața de 0,0562 ha cu nr. cadastral 8935211.251, terenul de pământ cu suprafața de 0,0929 ha, terenul de pământ agricol cu suprafața de 0,3567 ha, terenul de pământ agricol cu suprafața 0,0862 ha, terenul de pământ cu suprafața 0,4021 ha și terenul de pământ cu suprafața de 0,0295 ha, amplasate în satul Mîndrești, raionul Telenești.

La 19 mai 2011, în procesul examinării pricinii civile menționate supra, Spînu Iulia a declarat recurs împotriva încheierii Judecătoriei Telenești din 13 aprilie 2010

solicitînd admiterea recursului, casarea încheierii recurate, admiterea cererii de revizuire, casarea hotărîrii Judecătorei Telenești din 03 iunie 2008 și restituirea pricinii spre rejudecare în prima instanță în alt complet de judecată.

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 13 septembrie 2011, s-a admis recursul declarat de Spînu Iulia, s-a casat încheierea Judecătorei Telenești din 13 aprilie 2010, s-a admis cererea de revizuire depusă de Spînu Iulia, s-a casat hotărîrea Judecătorei Telenești din 03 iunie 2008 și s-a restituit pricină spre rejudecare în prima instanță în alt complet de judecată.

Ulterior prin încheierea Judecătorei Telenești din 27 februarie 2012, cererea de chemare în judecată depusă de Spînu Iulia împotriva Eugeniei Plugari cu privire la repunerea în termenul de prescripție, declararea nulității certificatului de moștenitor testamentar și recunoașterea dreptului de proprietate și cererea de chemare în judecată depusă de către Plugari Eugenia împotriva Iuliei Spînu, intervenient Primăria Mîndrești cu privire la declararea nulității certificatului de moștenitor și recunoașterea dreptului de proprietate au fost conexe într-o singură procedură.

Prin hotărîrea Judecătorei Telenești din 09 iulie 2013, s-a respins cererea Iuliei Spînu cu privire la repunerea în termen cu privire la anularea parțială a certificatului de moștenitor testamentar nr. 1728 din 16.07.1997 eliberat Eugeniei Plugaru și constatarea faptului acceptării succesiunii din lipsă de teme, s-a respins cererea Eugeniei Plugari cu privire la anularea titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren cu nr. cadastral 8935209054 din 27.09.2003, recunoașterea dreptului de proprietate a lotului de teren și a construcțiilor situate pe el: casei de locuit cu suprafața de 75,5 m² și casei de locuit cu suprafața de 44 m², și obligarea Oficiului Cadastral Teritorial Telenești de a-i înregistra dreptul de proprietate asupra terenului și construcțiile situate pe el din lipsă de teme.

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 27 noiembrie 2014, s-a admis cererea de apel declarată de Spînu Iulia, s-a casat hotărîrea Judecătorei Telenești din 09 iulie 2013 în partea ce ține de respingerea anulării parțiale a certificatului de moștenitor testamentar, s-a emis în această parte o nouă hotărîre prin care: s-a admis cerința de anulare parțială a certificatului de moștenitor testamentar nr. 1728 din 16.07.1997, s-a anulat parțial certificatul de moștenitor testamentar nr. 1728 din 16.07.1997, s-a respins cererea de apel formulată de Eugenia Plugari, în rest hotărîrea primei instanțe s-a menținut.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 20 mai 2015, s-a admis recursul declarat de reprezentantul Eugeniei Plugari, avocatul Dudulica Liubomir. S-a casat decizia Curții de Apel Bălți din 27 noiembrie 2014, cu restituirea pricinii spre rejudecare la Curtea de Apel Bălți în alt complet de judecată.

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 22 octombrie 2015, s-a admis apelul declarat de Spînu Iulia. S-a casat parțial hotărîrea Judecătorei Telenești din 09 iulie 2013 prin care au fost respinse cererea de chemare în judecată formulată de Spînu Iulia împotriva Eugeniei Plugari, intervenienți accesorii Stratan Olga și Gheorghîța Vasile privind constatarea faptului acceptării succesiunii și anularea parțială a certificatului de moștenitor testamentar, cererea lui Plugari Eugenia împotriva OCT Telenești, Primăria s. Mîndrești, Spînu Iulia privind anularea titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren și recunoașterea ei în calitate de proprietar. S-a admis cerința de repunere în termen și anularea parțială a certificatului de moștenitor testamentar. S-a repus în termen cererea formulată de Spînu Iulia împotriva Eugeniei Plugari, intervenienți accesorii Stratan Olga și Gheorghîța Vasile privind anularea parțială a

certificatului de moștenitor testamentar. S-a anulat parțial certificatul de moștenitor testamentar nr. 1728 din 16 iulie 1997 cu excluderea a 56,65% de proprietate din casa înregistrată cu număr cadastral 8935209.054.01, amplasată în comuna Mîndrești, s. Mîndrești, r-nul Telenești.

În rest hotărîrea primei instanțe s-a menținut.

S-a respins apelul declarat de Plugari Eugenia.

Nefiind de acord cu decizia instanțe de apel, la 23 decembrie 2015, Plugari Eugenia reprezentată de avocatul Dudulica Liubomir, a declarat recurs prin care solicită anularea ca neîntemeiată a hotărîrii Judecătorei Telenești din 09.07.2013 în partea respingerii cererii de chemare în judecată depusă de către Plugari Eugenia și a deciziei Curții de Apel Bălți din 22.10.2015 integral ca neîntemeiată, rejudecarea cauzei cu pronunțarea unei noi hotărîri privind admiterea integrală a cererii înaintate de către Plugari Eugenia și menținerea hotărîrii în partea respingerii acțiunii înaintate de către Spînu Iulia.

În motivarea cererii de recurs, recurenta a invocat neaplicarea normelor de drept material și procedural pertinente cauzei. Totodată, a indicat că instanța de apel a dat apreciere doar probelor prezentate de către Spînu Iulia, fără a se ține cont de argumentele aduse de către Plugari Eugenia în cererea de apel.

La 27.01.2016, Spînu Iulia a înaintat referință prin care a solicitat declararea ca fiind inadmisibil a recursului înaintat de către Plugari Eugenia, cu menținerea deciziei instanței de apel ca fiind întemeiată și legală.

Potrivit art. 440 alin. (2) CPC, recursul înaintat de Plugari Eugenia reprezentată de avocatul Dudulica Liubomir a fost considerat admisibil și transmis spre examinare într-un complet din 5 judecători.

Potrivit art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Judecînd recursul declarat împotriva deciziei date în instanța de apel și verificînd, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de intimat, legalitatea deciziei atacate, Colegiul conchide că recursul declarat urmează să fie respins, pornind de la următoarele.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) CPC al RM instanța, după ce judecă recursul, este în drept să respingă recursul și să mențină decizia instanței de apel și hotărîrea primei instanțe, precum și încheierile atacate cu recurs.

Decizia recurată a fost adoptată în conformitate cu normele de drept material și procedural și este bazată pe aprecierea corectă și completă a tuturor probelor și circumstanțelor cauzei, motiv pentru care de către Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit este considerată legală și întemeiată.

Potrivit materialelor cauzei, la 16 mai 2008, Plugari Eugenia a înaintat cerere de chemare în judecată împotriva Oficiului Cadastral Teritorial Telenești, Primăria com. Mîndrești și Spînu Iulia, solicitînd anularea titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren cu nr. cadastral 8935209054 și recunoașterea dreptului de proprietar asupra casei de locuit cu suprafața de 75,5 m² și a casei de locuit cu suprafața de 44 m² și a terenului aferent cu suprafața de 0,1437 ha.

Ulterior, la 26 aprilie 2011, Spînu Iulia a înaintat cerere de chemare în judecată împotriva Eugeniei Plugari, intervenienți accesorii Stratan Olga și Gheorghiu Vasile cu privire la repunerea acțiunii în termenul de declarare, anularea parțială a certificatului de moștenitor testamentar din 16 iulie 1997, eliberat pe numele Eugeniei

Plugari cu excluderea a 56,66 % de proprietate din casa de locuit, constatarea faptului acceptării succesiunii, prin intrarea în posesia masei succesoriale, rămasă după decesul Mariei Gheorghîța, constituită din 56,66 % din casa de locuit cu suprafața de 75,5 m², nr. cadastral 8935209.054.01, casa de locuit cu suprafața de 44,00 m² cu nr. cadastral 8935209.054.02 și anexele, terenul pentru construcțiile cu suprafața de 0,1437 ha nr. cadastral 8935209.054, terenul de pământ cu suprafața de 0,0562 ha cu nr. cadastral 8935211.0251, terenul cu suprafața de 0,0929 ha, terenul agricol cu suprafața de 0,3567 ha, terenul agricol cu suprafața de 0,0862 ha, terenul cu suprafața de 0,4021 ha și terenul cu suprafața de 0,0295 ha, amplasate în s. Mîndrești, r-nul Telenești.

Prin hotărîrea Judecătoriai Telenești din 09 iulie 2013, s-a respins cererea Iuliei Spînu cu privire la repunerea în termen cu privire la anularea parțială a certificatului de moștenitor testamentar nr. 1728 din 16.07.1997 eliberat Eugeniei Plugaru și constatarea faptului acceptării succesiunii din lipsă de teme, s-a respins cererea Eugeniei Plugari cu privire la anularea titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren cu nr. cadastral 8935209054 din 27.09.2003, recunoașterea dreptului de proprietate a lotului de teren și a construcțiilor situate pe el: casei de locuit cu suprafața de 75,5 m² și casei de locuit cu suprafața de 44 m² și obligarea Oficiului Cadastral Teritorial Telenești de a-i înregistra dreptul de proprietate asupra terenului și construcțiile situate pe el din lipsă de teme.

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 22 octombrie 2015, s-a admis apelul declarat de Spînu Iulia. S-a casat parțial hotărîrea Judecătoriai Telenești din 09 iulie 2013 prin care au fost respinse cererea de chemare în judecată formulată de Spînu Iulia împotriva Eugeniei Plugari, intervenienți accesorii Stratan Olga și Gheorghîța Vasile privind constatarea faptului acceptării succesiunii și anularea parțială a certificatului de moștenitor testamentar și cererea lui Plugari Eugenia împotriva OCT Telenești, Primăria s. Mîndrești și Spînu Iulia privind anularea titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren și recunoașterea ei în calitate de proprietar. S-a emis o hotărîre nouă în această parte. S-a admis cerința de repunere în termen și anularea parțială a certificatului de moștenitor testamentar. S-a repus în termen cererea formulată de Spînu Iulia împotriva Eugeniei Plugari, intervenienți accesorii Stratan Olga și Gheorghîța Vasile privind anularea parțială a certificatului de moștenitor testamentar. S-a anulat parțial certificatul de moștenitor testamentar nr. 1728 din 16 iulie 1997 cu excluderea a 56,65% de proprietate din casa înregistrată cu număr cadastral 8935209.054.01, amplasată în comuna Mîndrești, s. Mîndrești, r-nul Telenești. În rest hotărîrea primei instanțe s-a menținut. S-a respins apelul declarat de Plugari Eugenia.

Prin urmare, Colegiul susține soluția instanței de apel și conchide că la adoptarea ei, corect a interpretat și aplicat normele de drept material.

Potrivit art. 114 Cod civil al RM (redacția veche din 26.12.1964), bunurile pot aparține cu titlu de proprietate comună la două sau mai multe colhozuri, ori altor organizații cooperatiste și celorlalte organizații obștești, sau statului și unuia, ori mai multor colhozuri sau altor organizații cooperatiste și celorlalte organizații obștești, sau la doi ori mai mulți cetățeni.

Există proprietate comună în cote definite (proprietate pe cote-părți) sau fără cote definite (proprietate în devălmășie).

Potrivit art. 566 Cod civil al RM (redacția veche din 26.12.1964) în caz de succesiune legală se consideră moștenitori în părți egale:

- de prima clasă - copiii (inclusiv copiii înfiați), soțul și părinții (înfiectorii) defunctului, precum și copilul defunctului, care s-a născut după moartea acestuia;

- de clasa a doua - frații și surorile defunctului, bunicul și bunica lui atât din partea tatălui cât și din partea mamei;

- de clasa a treia - nepoții și nepoatele de frate și de soră incapabile de muncă ale defunctului.

Potrivit art. 581 Cod civil al RM (redacția veche din 26.12.1964) pentru a dobândi succesiunea, moștenitorul trebuie s-o accepte. O succesiune nu poate fi acceptată sub condiție sau cu rezerve. Se consideră, că moștenitorul a acceptat succesiunea, dacă el a intrat de fapt în posesia sau administrarea bunurilor succesoriale sau dacă a depus la organul notarial al locului deschiderii succesiunii o declarație de acceptare a ei.

Actele arătate în prezentul articol trebuie să fie săvârșite în curs de șase luni din ziua deschiderii succesiunii.

Persoanele, pentru care dreptul la succesiune se naște numai în caz de neacceptare a succesiunii de către alți moștenitori, pot declara, că consimt să accepte succesiunea în cursul părții rămase a termenului pentru acceptarea succesiunii. Dacă această parte este mai mică de trei luni, ea va fi prelungită până la trei luni.

Succesiunea acceptată este considerată, că aparține moștenitorului din momentul deschiderii succesiunii.

Potrivit art. 561 Cod civil al RM (redacția veche din 26.12.1964) succesiunea se înfăptuiește în virtutea legii (succesiune legală) și prin testament (succesiune testamentară).

Potrivit art. 568 Cod civil al RM (redacția veche din 26.12.1964) orice cetățean poate lăsa prin testament toate bunurile sale sau o parte din ele (inclusiv mobilierul obișnuit din casă și obiectele de uz casnic) uneia sau mai multor persoane, atât celor care fac parte, cât și celor care nu fac parte din cercul moștenitorilor legali, precum și statului sau diferitelor organizații de stat, cooperatiste și obștești.

Testatorul poate lipsi prin testament de dreptul de succesiune pe unul, pe câțiva sau pe toți moștenitorii legali.

Pornind de la normele legale menționate, Colegiul menționează faptul că, potrivit materialului probator, Gheorghîța Ion și Gheorghîța Maria, fiind în căsătorie, în anii 1983 - 1984, au construit 2 case de locuit. Bunurile imobile nominalizate au fost supuse regimului proprietății comune în devălmășie. La 01 aprilie 1996, potrivit certificatului de deces anexat la materialele cauzei, Gheorghîța Ion a decedat.

Astfel, masa succesorală după decesul lui Gheorghîța Ion a constituit câte 1/2 din fiecare casă, cealaltă parte aparținea cu drept de proprietate soției Gheorghîța Maria, ca proprietate agonisită în timpul căsătoriei.

Potrivit art. 74 Codul civil (în vigoare la momentul eliberării certificatului de moștenitor testamentar nr. 1728 din 16 iulie 1997), termenul general pentru apărarea printr-o acțiune a drepturilor încălcate ale unei persoane este de trei ani, iar în litigiile dintre organizațiile de stat, colhozuri și alte organizații cooperatiste și celelalte organizații obștești - de un an.

În conformitate cu art. 83 Codul civil (redacția 1964), împlinirea termenului de prescripție înainte de intentarea acțiunii constituie un temei pentru respingerea acțiunii. Dacă instanța judecătorească competentă sau atribuirii aleși constată, că este întemeiat motivul, pentru care termenul de prescripție a fost depășit, dreptul încălcat va fi apărut.

Conform certificatului de moștenitor testamentar nr. 1728 din 16.07.1997, în conformitate cu testamentul autentificat de Primăria Mîndrești la 28 februarie 1995,

moștenitor ai bunurilor indicate în testamentul cetățeanului Gheorghîța Ion Pavel, decedat la 01.04.1996, este fiica Plugari Eugenia Ion, domiciliată în or. Chișinău, str. M.Sadoveanu nr. 26, bl. 2, ap. 10. Bunurile succesoriale pentru care s-a eliberat certificatul sunt casa de locuit ce se află în s. Mîndrești, r-1 Telenești cu suprafața totală utilă 75,5 m². Casa de locuit nominalizată aparține decedatului în drept de proprietate în baza certificatului primăriei Mîndrești nr. 178 din 30.09.1996; Cota de pămînt în mărime de 0,86 ha, care aparține decedatului în drept de proprietate în baza deciziei comisiei funciare din 19.03.1996. Cota de pămînt în mărime de 0,06 ha, care aparține decedatului în drept de proprietate în baza deciziei comisiei funciare din 29.02.1993 (f.d.90 Vol.I).

Ținînd cont de faptul că termenul de prescripție privind anularea certificatului de moștenitor testamentar de către Spînu Iulia a fost depășit din motive întemeiate, deoarece ultima nu cunoștea despre existența testamentului și a certificatului de moștenitor testamentar, iar prin certificatul de moștenitor testamentar se încalcă dreptul ultimei la moștenire, Colegiul consideră că instanța de apel corect a repus în termen cererea formulată de Spînu Iulia împotriva Eugeniei Plugari, intervenienți accesorii Stratan Olga și Gheorghîța Vasile privind anularea parțială a certificatului de moștenitor testamentar.

Potrivit art. 570 Cod civil (redacția 1964, în vigoare la momentul eliberării certificatului de moștenitor testamentar nr. 1728 din 16 iulie 1997), minorii sau copiii incapabili de muncă ai celui ce a lăsat moștenirea inclusiv cei înfiați), precum și soțul și părinții (înfietorii) incapabili de muncă și cei ce erau întreținuți de defunct moștenesc, independent de conținutul testamentului, cel puțin două treimi din cota, ce s-ar fi convenit fiecăruia din ei în caz de succesiune legală (cotă obligatorie). La stabilirea mărimii cotei obligatorii ce ține seama și de valoarea bunurilor succesoriale, formate din mobilierul obișnuit din casă și obiectele de uz casnic.

Colegiul menționează că în cadrul examinării cauzei deduse judecării, s-a constatat că, la data decesului lui Gheorghîța Ion la 01.04.1996, Gheorghîța Maria - soția lui Gheorghîța Ion, era pensionară, adică avea dreptul la cota obligatorie în mărime de 2/3 din cota ce i s-ar fi convenit în caz de succesiune legală (din 10%), adică 6,66% din partea succesorală, luînd în considerație că vocația de succesori legali o întrunea Gheorghîța Maria și cei patru copii, notarul la eliberarea certificatului de moștenitor testamentar urma să verifice cercul de moștenitori, masa succesorală iar în certificatul de moștenitor testamentar notarul urma să includă numai averea care aparținea testatorului Gheorghîța Ion cu drept de proprietate, și anume 1/2 din bunurile dobîndite în devălmășie cu Gheorghîța Maria. Pe cînd în certificatul de moștenitor testamentar nr. 1728 din 16.07.1997, ilegal a fost inclusă averea ce aparținea la ambii părinți, inclusiv a soției Maria Gheorghîța, care în fapt a acceptat succesiunea, și care avea dreptul la 1/2 din masa succesorală și la cota obligatorie în mărime de 2/3 din cota ce i s-ar fi convenit în caz de succesiune legală.

În astfel de circumstanțe, Colegiul consideră că instanța de apel întemeiat a anulat parțial certificatul de moștenitor testamentar nr. 1728 din 16.07.1997 cu excluderea a 56,65% de proprietate din casa înregistrată cu număr cadastral 8935209.054.01, amplasată în comuna Mîndrești, s. Mîndrești, r-nul Telenești.

Totodată Colegiul indică că instanța de apel corect a considerat că cererea de chemare în judecată înaintată de Plugari Eugenia este lipsită de suport probatoriu.

Or, recurenta solicită anularea titlului de autentificare a dreptului deținătorului de

teren cu nr. cadastral 8935209054 din 27.09.2003, eliberat pe numele Mariei Gheorghiuța, recunoașterea ei în calitate de proprietar al lotului de teren în mărime de 0,1437 ha și a construcțiilor situate pe el, și anume, casa de locuit cu suprafața de 75,5 m² și casa de locuit cu suprafața de 44,0 m² cu anexele lor din intravilanul s. Mîndrești r-nul Telenești.

Potrivit art. 320 alin. (2) Cod civil, dreptul de proprietate se poate dobîndi, în condițiile legii, prin ocupațiune, act juridic, succesiune, accesiune, uzucapiune, precum și prin hotărîre judecătorească atunci cînd aceasta este translativă de proprietate.

În conformitate cu art. 499 alin. (1) Cod civil, drepturile reale asupra imobilelor supuse înscrierii potrivit legii se vor dobîndi atît între părți, cît și față de terți numai prin înscrierea în registrul bunurilor imobile a constituirii sau strămutării lor în temeiul acordului de voință dintre părți.

În această ordine de idei, Colegiul conchide că instanța de apel just a menținut hotărîrea primei instanțe în partea dată, indicînd suplimentar că Plugari Eugenia nu a prezentat probe privind necesitatea anulării titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren cu nr. cadastral 8935209054, iar în certificatul de moștenitor testamentar nu este inclus terenul sus-indicat.

Totodată, recurenta nu a invocat vreo normă legală încălcată la emiterea titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren, astfel, cerința dată corect a fost respinsă, ca rezultat fiind respinsă și cerința privind recunoașterea recurenteii în calitate de proprietar al acestuia.

Mai mult ca atît, Colegiul consideră că este neîntemeiată și lipsită de suport probator afirmația reclamantei-recurente Plugari Eugenia cum că din eroare nu i-a fost eliberat titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren în mărime de 0,1437 ha pe care este amplasată construcția locativă, această eroare fiind efectuată datorită faptului că, după reorganizarea Biroului de Inventariere Tehnică Orhei și crearea Oficiului Cadastral Teritorial Telenești, nu s-au păstrat actele de înregistrare din 01 septembrie 1997 a dreptului de proprietate asupra casei de locuit și a lotului de pămînt cu suprafața de 0,1437 ha.

Or, după cum a fost menționat mai sus, acest teren nu a fost inclus în testament și nici în certificatul de moștenitor testamentar, respectiv lipsesc temeiurile de anulare a titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren în mărime de 0,1437 ha, eliberat pe numele lui Gheorghiuța Maria din eroare, așa cum susține Plugari Eugenia.

La fel, instanța de recurs constată că recurenta în cererea de recurs înaintată, nu aduce careva argumente care ar combate concluziile instanței de apel plasate la baza adoptării deciziei, ci invocă lezarea dreptului apelantei la un proces echitabil, menționînd că a fost agravată situația lui Plugari Eugenia în propriul apel.

În acest sens, Colegiul apreciază ca declarative aceste afirmații, deoarece propria cale de atac a fost respinsă (cererea de apel a Eugenie Plugari), fiind admisă cererea de apel a Iuliei Spînu.

În această ordine de idei, Colegiul conchide că instanța de apel corect a concluzionat despre netemeinicia pretențiilor înaintate de Plugari Eugenia reprezentată de avocatul Dudulica Liubomir.

Astfel, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit atestă că motivele de casare invocate de recurentă nu și-au găsit confirmare în cadrul examinării recursului și acesta urmează a fi respins ca nefondat.

Ținând cont de cele expuse, în baza art. 445 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă al RM, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE:

Se respinge recursul declarat de Plugari Eugenia reprezentată de avocatul Dudulica Liubomir.

Se menține decizia Curții de Apel Bălți din 22 octombrie 2015, în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată înaintată de chemare în judecată înaintată de Eugenia Plugari împotriva Oficiului Cadastral Teritorial Teleneshti, Primăriei comunei Mîndrești și Iuliei Spînu cu privire la anularea titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren, recunoașterea dreptului de proprietate, obligarea înregistrării dreptului de proprietate și eliberarea titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren, și cererea de chemare în judecată depusă de Spînu Iulia împotriva Eugeniei Plugari, intervenienți accesorii Stratan Olga și Gheorghîța Vasile cu privire la repunerea în termenul de prescripție, anularea certificatului de moștenitor testamentar și constatarea faptului acceptării succesiunii.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței

Tatiana Vieru

Judecători

Valentina Clevadî

Galina Stratulat

Dumitru Mardari

Iuliana Oprea